

Finns det slemsvampar i havet?

HENRIK KYLIN

Acellulära slemsvampar (myxomyceter) är en intressant grupp organismer med ett amöbaliknande näringsupptagande stadium och svamplika sporbärande fruktkroppar (Eliasson 2012, 2013). Hos de flesta arter är fruktkropparna millimeterstora, men några är större såsom de välkända arterna trollsmör *Fuligo septica* och vargmjölk *Lycogala epidendron*. Moderna genetiska metoder har lett till att slemsvamparna idag betraktas som amöbor i vid bemärkelse snarare än svampar, men traditionellt har de mestadels behandlats av mykologer och gör så än idag. En genomgång på svenska av den nuvarande uppfattningen om slemsvamparnas systematik och fylogeni publicerades nyligen (Eliasson 2012a, 2012b).

Att myxomyceterna historiskt betraktats som svampar beror på att de sporbärande organen har flyktiga likheter med svampar. Dessutom förekommer de för det mesta på fuktiga och skuggiga platser, dvs. i typiska svampmiljöer. Åtminstone de större arterna kan ha svårt att överleva i torra, solbelysta miljöer eftersom det näringsupptagande amöbastadiet, som ”kryper” i och på det fuktiga substratet och lever av bakterier och svampsporer, inte kan fungera utan fukt.

Fram tills nyligen har ingen brytt sig om att leta efter myxomyceter i marina miljöer. Det har tvärtom setts som osannolikt att de skulle klara av att leva i en saltvattensmiljö. Det var därför med stor förvåning jag 1983 fann ett stort plasmodium (en ”jätteamöba” som utgörs av en enda cell med många cellkärnor) av en myxomycet på en bit drivved under gassande sol på en strand på Nya Kaledonien i Söderhavet. Denna växtplats tydde på en tolerans mot salt som aldrig hade beskrivits bland slemsvampar. Tyvärr lyckades jag aldrig få plasmodiet att gå i frukt, varför det inte gick att artbestämma.

Jag hade nyligen anledning att sammanställa materialet jag och andra samlat in på Nya Kaledonien (Kylín m.fl. 2013), och vid en kontroll av ny littera-

tur visade det sig att det kanske inte var så konstigt att hitta en myxomycet på saltimpregnerad drivved. Vid genetisk screening av marina mikroorganismer har man ur kroppshålan hos sjöborrar lyckats isolera amöbor som visat sig tillhöra släktet *Didymium* (Dyková m.fl. 2007), ett myxomycetsläkte som är välkänt från landmiljöer. I sjöborrarna lever de som kommensaler, dvs. de drar nytta av det skydd sjöborren ger utan att nämnvärt påverka värdjuret vare sig positivt eller negativt. Även om man ännu inte hittat några fruktkroppar av slemsvampar i marin miljö är det, med tanke på hur lite vi vet om mikroorganismer i havet, möjligt att det i en framtid visar sig att de marina myxomyceterna är många fler än de landlevande. Kanske är de plasmodier och fruktkroppar som vi vanligtvis betraktar som typiska för slemsvampar i själva verket en anpassning till ett för dem annars svårbemästrat liv på land. ■

Henrik Kylin

Tema Vatten

Linköpings universitet

E-post: henrik.kylin@liu.se

Litteratur

- Dyková, I., Lom, J., Dvořáková, H., Pecková, H. & Fiala, I. 2007. *Didymium*-like myxogastrids (class Mycetozoa) as endocommensals of sea urching (*Sphaerichinus granulatus*). – *Folia Parasitologica* 54: 1–12.
- Eliasson, U. 2012a. Slemsvampar (Mycetozoa), en allmän översikt. – *Svensk Mykologisk Tidskrift* 33 (2): 9–15.
- Eliasson, U. 2012b. Myxomyceter (Myxogastria) – allmänt om biologi, artbegrepp och inbördes fylogenetiska samband samt kort historik över inventering av arter i Sverige. – *Svensk Mykologisk Tidskrift* 33 (3): 50–61.
- Kylín, H., Mitchell, D.W., Seraoui, E.-H. & Buyck, B. 2013. Myxomycetes from Papua New Guinea and New Caledonia. – *Fungal Diversity* 59: i tryck (sidnummer lär komma i mars).